

ТАБЛИЦЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСУДНОСТІ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ

I. Підсудність справ за вибором позивача

№ п/п	Категорія справи	Суди, в які можна звертатись позивач
1	Позови про стягнення аліментів, збільшення їх розміру, оплати додаткових витрат на дитину, стягнення неустойки (пені) за прострочення сплати аліментів, індексацію аліментів, зміну способу їх стягнення, про визнання батьківства відповідача	<ol style="list-style-type: none">1) За зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача2) За зареєстрованим місцем проживання або перебування позивача
2	Позови, що виникають з трудових правовідносин	<ol style="list-style-type: none">1) За зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача2) За зареєстрованим місцем проживання або перебування позивача
3	Позови про розірвання шлюбу	<ol style="list-style-type: none">1) За зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача2) За зареєстрованим місцем проживання або перебування позивача (якщо на його утриманні є малолітні або неповнолітні діти або якщо він не може за станом здоров'я чи з інших поважних причин виїхати до місця проживання відповідача)3) За домовленістю подружжя справа може розглядатися за зареєстрованим місцем проживання чи перебування будь-кого з них
4	Позови про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, чи шкоди, заподіяної внаслідок вчинення злочину	<ol style="list-style-type: none">1) За місцезнаходженням, місцем проживання або перебування відповідача2) За зареєстрованим місцем проживання або перебування позивача3) За місцем заподіяння шкоди
5	Позови, пов'язані з відшкодуванням шкоди, заподіяної особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду	<ol style="list-style-type: none">1) За місцезнаходженням відповідача2) За місцем проживання або перебування позивача

№ п/п	Категорія справи	Суди, в які можна звертатись позивач
6	Позови про захист прав споживачів	1) За місцезнаходженням, місцем проживання або перебування відповідача 2) За зареєстрованим місцем проживання або перебування позивача 3) За місцем заподіяння шкоди чи виконання договору
7	Позови про відшкодування шкоди, заподіяної майну фізичних або юридичних осіб	1) За місцезнаходженням, зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача 2) За місцем заподіяння шкоди
8	Позови, що виникають із діяльності філії або представництва юридичної особи	1) За місцезнаходженням юридичної особи, якій належить філія або представництво 2) За місцезнаходженням філії або представництва
9	Позови, що виникають із договорів, у яких зазначено місце виконання або виконувати які через їх особливість можна тільки в певному місці	1) За місцезнаходженням, зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача 2) За місцем виконання цих договорів
10	Позови до відповідача, місце реєстрації проживання або перебування якого невідоме	1) За місцезнаходженням майна відповідача 2) За останнім відомим зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача 3) За останнім відомим місцем постійного заняття (роботи) відповідача
11	Позови до відповідача, який не має в Україні місця проживання чи перебування	1) За місцезнаходженням майна відповідача 2) За останнім відомим зареєстрованим місцем проживання чи перебування відповідача в Україні
12	Позови про відшкодування шкоди, заподіяної зіткненням суден, а також про стягнення сум винагороди за рятування на морі Позови до стягувача про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню, або про повернення стягненого за виконавчим написом нотаріуса	1) За місцезнаходженням, зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача 2) За місцезнаходженням судна відповідача 3) За місцезнаходженням порту реєстрації судна відповідача

№ п/п	Категорія справи	Суди, в які можна звертатись позивач
13	Позови до стягувача про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню, або про повернення стягненого за виконавчим написом нотаріуса	<ol style="list-style-type: none"> 1) За місцезнаходженням, зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача 2) За місцем виконання виконавчого напису нотаріуса
14	Позови Міністерства юстиції України на підставі міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, в інтересах і за довіреністю позивача, який не має в Україні зареєстрованого місця проживання чи перебування	<ol style="list-style-type: none"> 1) За місцезнаходженням, зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача 2) За місцезнаходженням міністерства або його територіальних органів
15	Позови про відшкодування збитків, спричинених заходами забезпечення позову	<ol style="list-style-type: none"> 1) За місцезнаходженням, зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача 2) За місцем застосування заходів забезпечення позову (до суду, який застосував відповідні заходи)
16	Позови до кількох відповідачів, які проживають або знаходяться в різних місцях	<ol style="list-style-type: none"> 1) За зареєстрованим місцем проживання або місцезнаходженням одного з відповідачів за вибором позивача
17	Позови про захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб (в тому числі про відшкодування шкоди, завданої внаслідок обмеження у здійсненні права власності на нерухоме майно або його знищення, пошкодження) у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру	<ol style="list-style-type: none"> 1) За місцезнаходженням, зареєстрованим місцем проживання або перебування відповідача 2) За зареєстрованим місцем проживання або перебування позивача

II. Виключна підсудність

№ п/п	Категорія справи	Суди, в які можна звертатись позивач
1	Позови, що виникають із приводу нерухомого майна	За місцезнаходженням майна або основної його частини (якщо пов'язані між собою позовні вимоги пред'явлені одночасно щодо декількох об'єктів нерухомого майна, спір розглядається за місцезнаходженням об'єкта, вартість якого є найвищою).
2	Позови про зняття арешту з майна	За місцезнаходженням цього майна або основної його частини
3	Позови кредиторів спадкодавця, що подаються до прийняття спадщини спадкоємцями	За місцезнаходженням спадкового майна або основної його частини.
4	Позови до перевізників, що виникають з договорів перевезення вантажів, пасажирів, багажу, пошти	За місцезнаходженням перевізника.
5	Справи про арешт судна, що здійснюється для забезпечення морської вимоги	За місцезнаходженням морського порту України, в якому перебуває судно або до якого прямує, або порту реєстрації судна.
6	Зустрічний позов та позов третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги	Пред'являються в суді за місцем розгляду первісного позову (це правило не застосовується, коли відповідно до інших визначених правил виключної підсудності такий позов має розглядатися іншим судом, ніж тим, що розглядає первісний позов).
7	У випадку об'єднання позовних вимог щодо укладання, зміни, розірвання і виконання правочину з вимогами щодо іншого правочину, укладеного для забезпечення основного зобов'язання	За місцезнаходженням відповідача, який є стороною основного зобов'язання.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА**

Ця публікація стала можлива за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Нове правосуддя». Погляди авторів, викладені у даній публікації, не обов'язково відображають погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або Уряду Сполучених Штатів Америки.